

Әл – Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университеті

Тақырыбы: Алғашқы қоғамдық құрылыстағы медицина.

Орындаған: Досмұқамет Д. Б

Тексерген: Дауытбекова М.Қ

Жоспары:

1.Кіріспе бөлім

Алғашқы қауымдық құрылыстың тарихы

2.Негізгі бөлім

А)Алғашқы қауымдық құрылыстағы дәрілік істің гүлденуі

В)Алғашқы қауымдық құрылыстағы дәрілік істің ыдырауы

3.Қорытынды

Адамзат тарихы, адамзаттың пайда боуымен, оның еңбек қабілетімен қалыптасуымен байланысты қалыптасады. Өзінің ұзақтығы бойынша, алғашқы қауымдық құрылыстын тарихы, барлық адамзат тарихының 99 процентін алады. Алғашқы қауымдық құрылыстан кейін, әлемдегі барлық халықтар қалыптаса бастады.

Сондықтан адамзаттың бастапқы даму кезеңнің зерттеу, оның тарихи дамуының жолдарын дұрыс түсінуге көмектеседі. Алғашқы адамдар тобыры ежелгі адамдардың қалыптасуының, ерте формасы. Ежелгі адамдар (архантроптар) тік жүретін болды. Олар көшпелі немесе жартылай көшпелі өмір сүрді. Архантроптардың еңбек әрекеттері, сөйлеудің, ойлаудың және есінің дамуына тікелей әсер етті.

Алғашқы адамның есінің полеопсихологиясы 8ш сферасын анықтайды. 1) Эмперикалық тәжірибеде 2)Қарым-қатынастағы нәтиженің эмпирикалық тәжірибесінде 3)Абстрактілік ес. Біріншілік және екіншілік сфералар хронологияларда бөлінбейді және олар архантроптарда біріншілік ойлаумен бірге қалыптасқан. Естің үшінші сферасы-абстрактілі ойлау, архантроптарда толық дамымаған, сондықтанда антропогенездің ерте кезеңдерде өлгендерді көму және өртеу, религионезды және магиялық әрекеттер басқада алғашқы адамның өнері болмаған.

Ежелгі (палеоантроптар)- қазіргі адамның ата-бабасы. Тас индустриясын құрған. Терімшілікпен, балықшылықпен, аңшылықпен, отты қолданған, жануар терілерін киім үшін, тұрғын үйінлерін жылыту үшін пайдаланған. Алғаш өлгендерді көмген, осыдан олар біртіндеп адамдардың неандертальдық түріне айналған. (үңгірлерде ЛЕ-Мустье, Ла Ферраси, Франция территориясында; Киик-Коба Крымда) бұл абстрактілі естік пайда болуын көрсетеді.

Ежелгі адамдардың мың жылдық таныстығы. Олардың өсімдік қасиеттерін біліп, оның ішінен қажетті қоректенуге жарамды, ұлы және дәрілік түрлерін эмперикалық жолмен бөлуге көмектесті.

- Алғашқы қауымдық құрылыстағы дәрігерлік істің гүлденуі.
- (40 мың жыл бұрын-Х-V б.э.д мың жылдық)
- Жоғарғы плеолиттің басында антропогенез процесі аяқталды және қазіргі заман адамы – Homo Sapiens қалыптасты. Гоминидтік үштік толығымен құрылды. Ойкумен айтарлықтай кеңейді. Қоршаған ортаның әртүрлі жағдайларына үйрену қазіргі замандақ типтердің (негроидтар, европоидтар, монголоидтар және австроидтар) қалыпта ұйымдасу, қару-жарақ техникасы, садақ және жебені ойлап табудың дамуы (XIV-VII ғ б.э.д.). Өндірістік күшті қалыптастыруға әкелді. Ертеректегі аңшылардың туыстық қоғамы, терішілер және балықшылар, кейінірек егіншілер және малшылар қоғамы пайда болды.

Ерте туыстық қоғамдарда, рухани мәдениеттерінде бір –бірімен тығыз байланысқан рационалды және иррационалді көріністер көрініс берді. Рационалды әлемдік жетілудің нәтижесі білім және дәрігерлік қабылдаулар

Австралия Аборигендері тас дәуірінен бастап өмір сүрді. Олар асқазан ауруларын емдеп, қан кетуді тоқтата білген, тері ауруларында зәрмен жуып, лай басқан, сынықтарда шиналар қойған, қан ағызуды жасай білген, өсімдік, жануар және минералдық заттардан дәрілік заттар жасап, қолданған. Дәстүрлі сүндеттеуді және кесір тілігін жасауды білген. Алғашқы хирургиялық инструменттері тастан және сүйектен жасалынған пышақтар болған.

Алғашқы адамдар қолданған заттардың көбін қазірде қолданамыз: Эфедраны емдік өсімдік ретінде Қытайда бес мың жыл бұрын білген. Хининдік ағаштың емдік қасиетін инкилар ашқан. Көктемдік тау гүлімен ісікті және ентігуді емдеген. Арнайы білім құрылып, кейін оның халық медицинасында қолдана бастады. Ландыштың емдік қасиеті, какаоның, сүліктің, оңқаның, минералды судың және басқада заттардың қасиеттерін, халық медицинасынан мұра ретінде алып отырмыз.

□ Алғашқы қауымдық құрылыстағы дәрігерлік істің ыдырауы
(б.э.д X-V мың жылдық)

Алғашқы қауымдық құрылыстың қалыптасуы екі формада; патриархаттық және кештеу матриархаттық. Кейін олар параллельді дамыды.

Патриархат кең таралды. Ол қоғамдық теңсіздіктегі, экономикалық және әлеуметтік басқарылуда ерлердің рөлі басты болған жерде дамыды.

Алғашқы қауымдық құрылыста матриархат сирек форма болды. Ол қоғамда теңсіздік кезінде экономикалық басқаруда әйелдердің рөлі басымдығымен көрінеді. Біздің планетамызда осы матриархат салтымен өмір сүрген тайпа бар (ирокездер, манангкабау және т.б.).

Алғашқы қауымдық құрылыста қолайлы экономикалық аймақтарда қалыптасу процесі б.э.д. III-II мың жылдықта аяқталды. (Месопатамия, Мысыр, Үнді бассейні) Ал аз қолайлы аймақтар Мұхиттар, Австралия, Африкада ол біздің уақытымызға дейін жалғасты.

Осы кезеңнің соңында басты маңызды жаңалық IV ғ б.э.д. иероглифтердің жазбаша жазылып қалдырылуы ең алдымен Шумерлерде және Мысырлықтарда, кейін Қытайлықтарда.

Дәрігерлік аймақта тәжірибені дамыту жалғасты, дәрілік заттардың шеңбері кеңейді, медициналық инструменттерді металдан жасау, аяқ-қолдың ампутациясын өткізу қолданыста болды.

Алғашқы адамдарды тәжірибелер, табиғи заттарды емдік мақсатта қолдануға үйретті. Өсімдіктерді жинауды олардан, емдік дәрілер жасады басқа да жануарлардың мүшелерін емдік мақсатта қолданды. Көптеген медициналық тәсілдер және дәрілік заттар, халық медицинасының негізін қалады.

Жалпы алғашқы адам дәрілік заттарға және тәсілдерге кедей болды. Болашақ әлсіз жауларынан, қорғану үшін өзінің айналасына дұғы өзгеше табиғат құрып, жердегі ең мықтыға айналды, күшпен өз әлемін құрды.

Қорытынды

Адамзат тарихы, адамзаттың пайда боуымен, оның еңбек қабілетімен қалыптасуымен байланысты қалыптасады. Өзінің ұзақтығы бойынша, алғашқы қауымдық құрылыстың тарихы, барлық адамзат тарихының 99 процентін алады. Алғашқы қауымдық құрылыстан кейін, әлемдегі барлық халықтар қалыптаса бастады.

Алғашқы қауымдық құрылыс екіге бөлінді:

1. Алғашқы қауымдық құрылыстың дәрілік істің гүлденуі
2. Алғашқы қауымдық құрылыстағы дәрілік істің гүлденуі

Пайдаланылган әдебиеттер тізімі:

- 1. Арцишевский А. Этюды о врачах и фармацевтах /А. Арцишевский.-//Казахстанский фармацевтический вестник. - 2002. -N 1. -С 8-9; 2005.-№ 16.- С 10-11.
- 2. Богоявленский Н.А. О значении данных археологии при изучении истории отечественной медицины /Н.А. Богоявленский.- //Из истории медицины: Сб. ст.- Рига, 1963.- С. 71-79.
- 3. Георгадзе В.И.Эмблемы медицины / В.И. Георгадзе, Э.Д. Грибанов.- Тбилиси, 1979. - 112с.